

aktualności

KUJAWSKO-POMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Minikowie

BIULETYN INTERNETOWY

NR 8/2016 (122)

18 lipca

BIULETYN

Kujawsko-Pomorski
Ośrodek Doradztwa
Rolniczego
w Minikowie
89-122 Minikowo
tel. 52 386 72 00
www.kpodr.pl
sekretariat@kpodr.pl

SPIS TREŚCI

Plantacje zbóż przed żniwami	1
Ochrona okopowych	2
Łubiny w różnej kondycji	3
Wyniki pomiarów meteorologicznych	4
Relacja z Targów AGRO-TECH	5
KPODR zaprasza	6

KPODR zaprasza

Kujawsko-Pomorskie **MIODOWE LATO**
„Szanujmy owady zapylające”
Zarzewo, 7 sierpnia

Kujawsko-Pomorski **DZIEŃ KUKURYDZY**
Grubno, 7 września

Festyn

BARWY LATA, DARY JESIENI
Przysiek, 10 września

Więcej informacji na www.kpodr.pl.

PRODUKCJA ROŚLINNA

ZBOŻA

Pszenica jara

Jęczmień jary

Pszenżyto ozime

Przed żniwami

W tym roku zboża przyspieszyły wegetację o 7–10 dni. Spowodowała to krótka zima, ale i warunki pogodowe, zwłaszcza suchy i ciepły maj oraz pierwsza połowa czerwca. Zboża są na różnych etapach dojrzewania ziarniaków (od dojrzałości młeczonej u pszenżyta jarego i niektórych pszenic jarych, poprzez młeczo-woskową u większości jarych, do woskowej u ozimin i jęczmienia jarego). Na najłagodniejszych glebach zasychanie ziarniaków żyta jest jeszcze bardziej zaawansowane i tam żniwa będą najszybciej.

Plantacje są bardzo zróżnicowane, ale raczej dobre, w zależności od rejonu i gleby oraz ilości opadów w maju i czerwcu. Po krótkiej, lecz ciężkiej zimie niektóre plony ozimin powinny zaskoczyć pozytywnie.

Na kłosach mogą występować objawy septoriozy plew i fuzariozy, o czym pisaliśmy wcześniej, ale w tym roku zagrożenie do tej pory było mniejsze (sucho i słonecznie), a ponadto spore przerzedzenia w oziminach zmniejszyły zagrożenie ze strony chorób grzybowych. Porażenie przez choroby nie tylko obniża plon ziarna, ale również pogarsza jego jakość, zwłaszcza fuzarioza, ze względu na możliwość zawartości w ziarniakach trujących mykotoksyn.

O tej porze zabiegów grzybobójczych na zbożach ozimych już się nie wykonuje. Natomiast ze względu na rosnące zagrożenie chorobami w **pszenicy jarej** należy nadal prowadzić monitoring i jeśli zajdzie potrzeba – chronić przed septoriozą i fuzariozą. Zwalczanie chorób kłosa w pszenicy jarej ma szczególne znaczenie, ponieważ jej ziarno jest przeznaczone przede wszystkim na chleb, ma bowiem znacznie lepszą jakość wypiekową niż ziarno zbóż ozimych. Porażenie septoriozą i fuzariozą, a następnie czernieniem zbóż, prowadzi do pojawienia się mykotoksyn i pogorszenia jakości wypiekowej.

Obok i poniżej zdjęcia z kolekcji odmian w Grubnie, gdzie od 20 lat odbywają się Kujawsko-Pomorskie Dni Pola. Porównanie odmian wysianych w jednakowych warunkach daje możliwość obiektywnej ich oceny. Zachęcamy do odwiedzania tego miejsca także teraz, przed żniwami. Naprawdę warto!

tekst i fot. Marek Radzimierski

Pszenica jara Kamila (z lewej) i ozima Ostka Strzelecka

Buraki cukrowe

Lato to okres intensywnego rozwoju chorób liści buraka, przy czym najczęściej pojawiają się brunatna plamistość liści, mączniaki (prawdziwy i rzekomy) oraz najgroźniejszy – chwościk buraka.

Brunatna plamistość liści towarzyszy zazwyczaj chwościkowi. Pojawia się placowo, ale w odróżnieniu od chwościka bardziej rozwija się przy pogodzie chłodnej i deszczowej. Plamy na liściach powodowane przez tego grzyba są większe od plamek chwościka (do 10 mm średnicy), pozbawione wyraźnej obwódki i mają nieregularny kształt. Porażone liście zasychają. Choroba zwykle nie powoduje znacznych strat, gdyż nie wszystkie liście roślin ulegają porażeniu.

W lipcu, a najczęściej w sierpniu, na burakach pojawia się **mączniak prawdziwy**. Początkowo pojedyncze białe plamy z najstarszych liści przenoszą się na coraz młodsze, pokrywając białym nalotem całą ich powierzchnię. Sama choroba nie przynosi większych szkód w plonie, ponieważ porażenie pojawia się późno i ma charakter placowych ognisk. Mączniak często towarzyszy chwościkowi.

Chwościk buraka pojawia się zwykle w połowie lipca. Pierwsze objawy choroby występują na liściach najstarszych. Są to małe brunatne plamki (2–4 mm średnicy), otoczone czerwoną lub brunatnoczerwoną obwódką. Z czasem czerwone zabarwienie może zanikać i obwódka brunatnieje. Później porażeniu ulegają kolejne liście, do sercowych włącznie. Przy silnym porażeniu plamy łączą się, powodując zasychanie części blaszek liściowych i całych liści. Rośliny bronią się przed ich utratą i odbudowują je kosztem substancji zapasowych nagromadzonych w korzeniach – zatrzymany zostaje przyrost masy i obniżana jest zawartość cukru. Rozwojowi tego grzyba sprzyja ciepła i wilgotna pogoda. W sprzyjających warunkach już po 4 dniach od infekcji na powierzchni liści pojawiają się charakterystyczne plamki.

Chwościk buraka

Aby skutecznie przeciwdziałać wystąpieniu tego patogena, należy wykonywać systematyczne lustracje. Jeżeli na plantacji pierwsze objawy choroby widoczne są na 5% roślin, można zastosować preparat kontaktowy, jeśli jednak choroba rozwinie się na większej powierzchni liści – należy użyć preparatu o działaniu wgłębnym lub systemicznym.

Każdy plantator buraków we własnym zakresie może ograniczyć zagrożenie ze strony chwościka przestrzegając kilku podstawowych zasad agrotechnicznych:

- wszelkie resztki po zbiorze buraków starannie przyorać, gdyż liście pozostawione jesienią na powierzchni pola są źródłem infekcji w kolejnym roku;
- unikać uprawy buraków na parceli sąsiadującej z polem, na którym były one uprawiane w poprzednim roku;
- nie skracać płodozmianu, a do uprawy wybierać odmiany o podwyższonej odporności na porażenie chwościkiem (np. Arthur, Atlas, Cortina, Fela, Kujawska, Samuraj, Saskia, Texas).

Należy pamiętać o przemiennym stosowaniu fungicydów z różnych grup chemicznych, aby zapobiec uodpornieniu się patogenów. Zwalczanie chemiczne przeprowadza się zapobiegawczo lub z chwilą wystąpienia pierwszych objawów choroby. Stosując odpowiedni preparat można zwalczać jednocześnie chwościka i mączniaka.

Marek Radzimierski

Ziemniaki

Należy pamiętać o ciągłym monitorowaniu plantacji przed zarzą ziemniaka i stonką, a zabiegi ochronne wykonywać naprzemiennie różnymi substancjami aktywnymi. Obecne opady deszczu sprzyjają intensywnemu przyrostowi bulw, ale również porażeniu zarzą ziemniaka.

Marek Radzimierski

Zaraza ziemniaka

Łubiny w różnej kondycji

Istniejący od 2015 roku wymóg zazieleniania zmusił rolników do wykazywania praktyk proekologicznych, którymi są tzw. obszary EFA. Między innymi jest to uprawa roślin z rodziny bobowatych. Jednoczesne wyższe dopłaty do uprawy tych roślin spowodowały znaczny wzrost ich areału. Większe zagęszczenie plantacji, na których rosną rośliny do niedawna nazywane strączkowymi, spowodowało nasilenie agrofagów atakujących tę rodzinę.

Obecny sezon ma specyficzny rozkład warunków atmosferycznych, niestety sprzyjających rozwojowi wielu chorób grzybowych, szkodników owadzych i chwastów. Ponadto brak ochrony spowodował na części plantacji poważne uszkodzenia. Rodzaj uszkodzeń zależy od usytuowania plantacji (stanowisko, rodzaj gleby, rozkład opadów atmosferycznych), ale przede wszystkim od jakości prowadzonej ochrony lub jej całkowitego zaniechania.

Pierwszą, rzucającą się w oczy nieprawidłowością na roślinach łubiny wąskolistnego, bo tego gatunku dotyczyły lustracje, są **uszkodzenia suszowe**. Na plantacjach można obserwować bardzo silnie zmniejszoną obsadę roślin oraz słabo wykształcone strąki, co skutkować będzie obniżonym plonem.

Na wysokość plonu oraz przede wszystkim na jego jakość będą miały wpływ agrofagi, których efekty rozwoju i żerowania można obserwować na każdej lustrwanej roślinie. W zależności od miejsca plantacji (lustrwane pola oddalone są od siebie o około 20 km) zaobserwowano nasilenie różnych grup agrofagów. W pierwszej lokalizacji widać przede wszystkim ogromną presję chwastów, a w drugiej są to przede wszystkim choroby grzybowe i szkodniki owadzie.

Wśród zaobserwowanych na plantacji chwastów najwięcej jest **rdestówki powojowatej**, dawniej nazywanej rdestem powojowatym. Jej rozwój przez cały okres wegetacji powoduje silną konkurencję względem roślin łubiny. Podczas zbioru natomiast nawija się na motowidło kombajnu, utrudniając zebranie plonu. Nasiona rdestówki zwiększają wilgotność nasion łubiny i przy dużym zachwaszczeniu tym gatunkiem konieczne jest wykonanie desykcji.

Na drugiej lustrwanej plantacji, tej z nasileniem chorób i szkodników, największe uszkodzenia spowodowane są wystąpieniem oprzędzików oraz grzybów chorobotwórczych, których efektem porażenia są szara plamistość liści łubiny, zgorzele i zgnilizny korzeni oraz **antraknoza**, która w obecnym sezonie wystąpiła również na łubinie wąskolistnym. Odmiany łubiny wąskolistnego są mniej wrażliwe niż łubiny żółtego na porażenia przez grzyby antraknozy, jednakże w odpowiednich warunkach i przy braku skutecznej ochrony również mogą chorować.

Objawy obserwowane w późniejszym okresie rozwoju łubinów powodowane są infekcjami wtórnymi, wywołanymi przez zarodniki grzyba przemieszczające się między plantacjami z wiatrem. W takim przypadku ważna jest izolacja przestrzenna między plantacjami tych roślin oraz unikanie sąsiedztwa żywicieli tej choroby. Rolnicy nie powinni jednak zapominać o ochronie fungicydowej w postaci nie tylko oprysków, ale również zapraw nasiennych.

Szara plamistość liści łubiny, zwana również opadziną liści, powoduje niszczenie blaszki liściowej, na powierzchni której powstają przebarwienia.

Oprzędziki mogą atakować wszystkie części roślin, a objawy ich żerowania najwyraźniej wydać na liściach (żery zatokowe) i korzeniach, w szczególności na brodawkach korzeniowych (wgryzanie się w ich środek), które mają bardzo duże znaczenie w pobieraniu azotu atmosferycznego przez rośliny.

Ich uszkodzenie wpływa na wzrost roślin, plonowanie i, co ważne w przypadku stanowiska dla rośliny następczej, na ilość azotu pozostawionego w glebie. Trzeba również zwrócić uwagę na pozostające na stanowiskach po łubinach i innych bobowatych agrofagi, które mogą mieć wpływ na zdrowotność plantacji roślin uprawianych w latach kolejnych. Wiele grzybów chorobotwórczych wykazuje zdolność porażania szerokiego spektrum żywicieli. Czy to grzyby z rodziny *Fusarium*, czy grzyby wywołujące np. zgniliznę twardzikową, mogą w znaczący sposób wpływać na ogólną zdrowotność danego stanowiska. Również wielożerne szkodniki owadzie, jak np. **ogrodnica niszczylistka**, której larwy (pędraki) uszkadzają wiele gatunków, i której zwalczanie często bywa nieskuteczne.

W obecnym sezonie jest już za późno na podejmowanie jakichkolwiek zabiegów w kierunku zwalczania występujących agrofagów. Można jednak przygotować się do kolejnego, zarówno w doborze gatunków do płodozmianu, jak również ochrony.

tekst i fot. Natalia Narewska

Skutki suszy:
zmniejszona obsada roślin,
słabo wykształcone strąki

Rdestówka powojowata

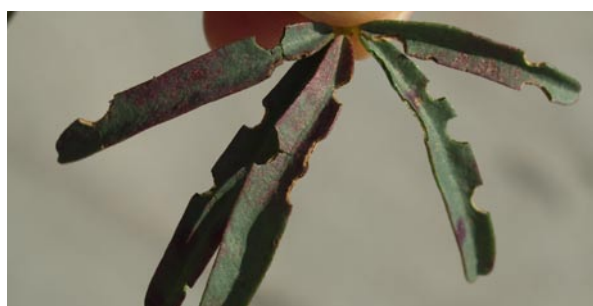
Antraknoza
na łubinie wąskolistnym

Szara plamistość
liści łubiny

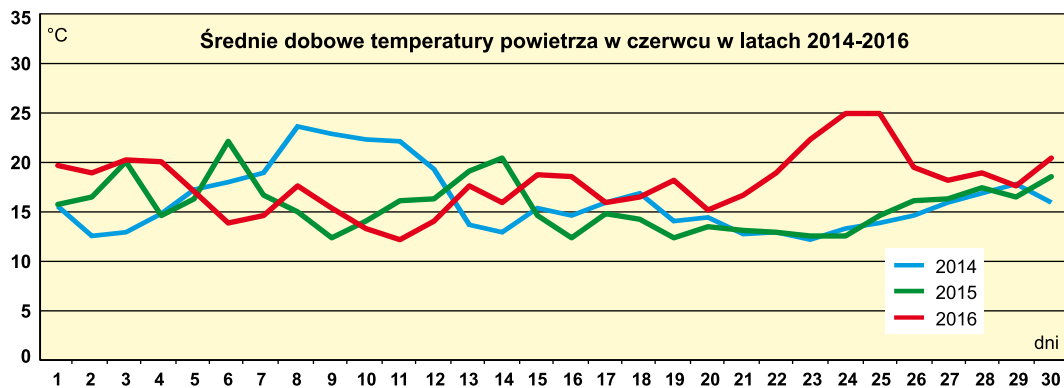
Ogrodnica niszczylistka

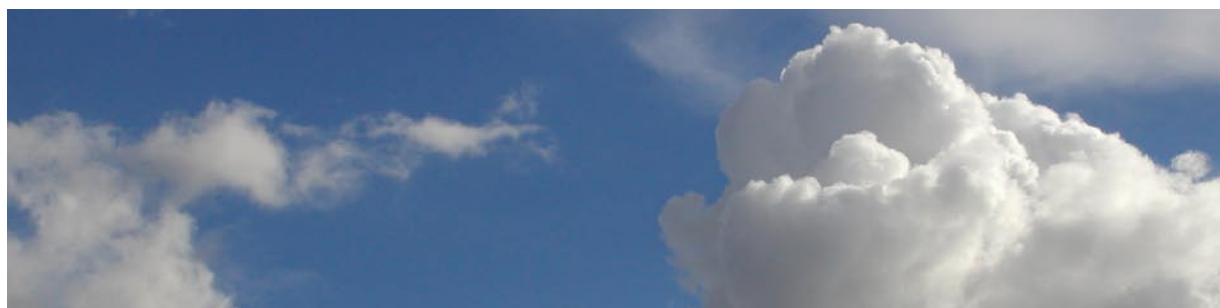
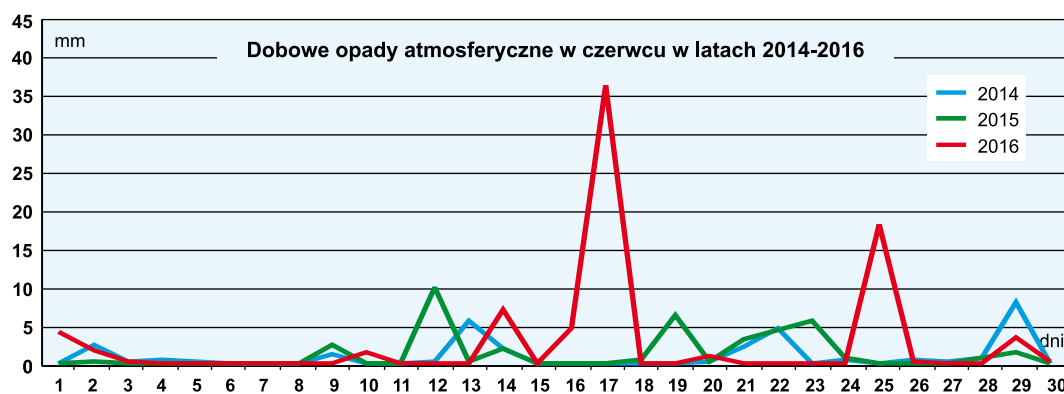
Objawy żerowania oprzędzików na liściach i brodawkach korzeniowych łubiny wąskolistnego

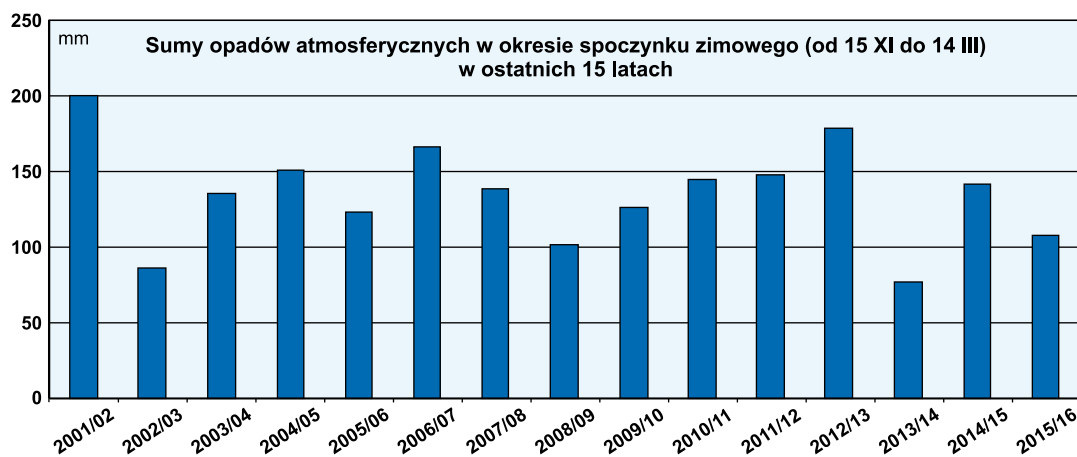
Temperatury czerwca

Opady czerwca

Opady zimowe

Targi AGRO-TECH Minikowo 2-3 lipca

AGRO-TECH z robotami w tle

Międzynarodowe Targi Rolno-Przemysłowe AGRO-TECH w Minikowie mają zarówno u rolników, jak i u wystawców ugruntowaną pozycję. To targi, na których trzeba być. Pomimo trudnej sytuacji w rolnictwie, która przekłada się na spadek sprzedaży ciągników i maszyn rolniczych oraz innych środków do produkcji rolnej, do Minikowa przyjechało 420 wystawców, w tym 51 hodowców, i odwiedziło je 35 tys. osób. Targi odbywały się pod patronatem honorowym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Krzysztofa Jurgieła oraz Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Mikołaja Bogdanowicza i Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotra Całbeckiego.

Tegoroczne targi miały dwa wydarzenia przykuwające uwagę zwiedzających i dziennikarzy: IX Ogólnopolska Wystawa Bydła Hodowlanego i pokazowa, zautomatyzowana obora dla 40 krów z robotem udojowym Lely Astronaut. W oborze tej w ciągu dwóch dni targów odbywały się bardzo ciekawe prezentacje z bogatym programem konferencji dla hodowców i producentów mleka. Uczestniczyło w nich co najmniej 1000 osób. Był to hit targów oraz jedyne takie wydarzenie w Polsce i Europie Środkowej.

Automatyczny dój nie tylko usprawnia obsługę stada, ale też zwiększa wydajność jednostkową krów i co najważniejsze – umożliwia stałą kontrolę parametrów mleka i zdrowia zwierząt. W opcji możliwy jest pomiar komórek somatycznych. Można też zaprogramować częstotliwość dojenia krowy w zależności od jej wydajności i dnia laktacji. Specjalne oprogramowanie zapewnia pełną kontrolę nad stadem niezależnie od tego, czy przebywa się w oborze, w domu czy poza domem. Najważniejszy jest swobodny ruch zwierząt – krowa sama decyduje, co chce robić (leżeć, pobierać paszę czy być dojona). Krowa ma tu więcej komfortu i mniej stresu, a to ma zasadniczy wpływ na jej zdrowie i długowieczność. „Robot udojowy to przyszłość, która zawitała do nas już dzisiaj. Pozwala na optymalne wykorzystanie potencjału produkcyjnego krów, nie ma wpływu na skład chemiczny mleka, rozdaje pierwiastki, sprzyja uzyskiwaniu mleka wysokiej jakości i przyczynia się do poprawy zdrowotności krów” – mówił prof. dr hab. Stanisław Winnicki z Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego w Poznaniu.

Dodatkową atrakcją był funkcjonalny pokaz pielęgnacji i korekcji racic przeprowadzony przez trenera Akademii Zdrowej Racy. Pokaz wywołał spore zainteresowanie hodowców i producentów mleka.

Targi AGRO-TECH to przede wszystkim technika rolnicza, która zajmuje prawie 2/3 powierzchni wystawowej. Poszczególni wystawcy, a było ich prawie 100, zaprezentowali nowości wielu renomowanych firm za-

granicznych, jak: Bednar FMT, Case, Class, Damann, Grimme, Holland, Horsch, John Deere, Krone, Kuhn, Lely, Lemken, Maschio-Gaspardo, Mzuri, New Merlo, Potinger, Rostselmash, Steger, Vaderstadt oraz polskich producentów: Bury, Expom Krośniewice, Krukowiak, Mescomp, Metalfach, POM Brodnica, Pomot, Pronar Narew, Samasz, Stanimpex, Tad-Len, Unia Group czy BIN, Pedrotti i wiele innych.

Wiodącym tematem tegorocznej wystawy rolniczej była uproszczona uprawa w technologii strip-till. Maszyny do tej uprawy, prezentowane przez firmy: Bogart, Czajkowski, Dam-Pol, Duro, Zakład Produkcji Rolnej w Kowrozie, Zip Agro, można było zobaczyć zarówno na stoiskach, jak i na pokazach polowych. Agregaty do uprawy pasowej mają wspólną cechę: za jednym przejazdem następuje uprawa, siew nawozu oraz wysiew nasion w wąskich pasach. Wyniki badań wskazują na pozytywny wpływ tej uprawy na środowisko glebowe.

Dużym zainteresowaniem rolników cieszyła się bogata kolekcja odmian roślin uprawnych, przygotowana już po raz jedenasty przez Przedsiębiorstwo Nasienne Rolnas z Bydgoszczy. Ta unikatowa w skali kraju kolekcja, gdzie rolnicy mogą obejrzeć poszczególne odmiany i wymienić doświadczenia z hodowcami, jest przykładem wzorowej współpracy firmy prywatnej z instytucją doradczą. W tym roku zwiedzających szczególnie interesowały rośliny poplonowe oraz odmiany zbóż i rzepaku o wysokiej mrozoodporności.

Jak co roku, ważnym elementem targów było stoisko Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz podległych agencji rolnych. Można tam było uzyskać informacje dotyczące m.in. możliwości finansowania przedsięwzięć w ramach PROW 2014-2020. Priorytetem programu jest poprawa konkurencyjności sektora rolnego z uwzględnieniem celów środowiskowo-klimatycznych. Przede wszystkim będzie wspierana restrukturyzacja i modernizacja gospodarstw rolnych oraz przetwórstwa rolno-spożywczego.

„Targi AGRO-TECH mają już ugruntowaną markę, są największą regionalną wystawą rolniczą w Polsce Północnej, regularnie wystawia się tu ponad 400 wystawców krajowych i zagranicznych” – powiedział podczas uroczystości otwarcia dyrektor KPODR, Roman Sass. „Tego typu imprez Ośrodki organizuje sporo, bierze w nich udział ponad 1000 wystawców i odwiedza je prawie 100 tys. rolników i mieszkańców wsi, co pokazuje skalę i rozmach tych przedsięwzięć. Targi to również forma doradztwa rolniczego i możliwość zapoznania się w jednym miejscu z tym, co najnowsze i co najbardziej przydatne dla gospodarstw.”

Jerzy Białczyk
fot. Jarosław Domański, Piotr Berndt

Miodowe Lato Zarzewo 7 sierpnia

W Zarzewie szanujemy owady zapylające

W niedzielę, 7 sierpnia 2016 roku, od godziny 10.00 zapraszamy do Zarzewia na wydarzenie „**Szanujemy owady zapylające**”, podczas którego będą mieli Państwo okazję, by poszerzyć swoją wiedzę na temat życia pszczoł i innych owadów zapylających oraz ich roli w przyrodzie.

Zapraszamy zatem do wysłuchania prelekcji „Jak chronić uprawy, nie szkodząc owadom zapylającym”, „Produkcja żywności a owady zapylające”, „Dobór roślin miododajnych do ogrodów i ogródków”. Zachęcamy również do wzięcia udziału w pokazie przygotowywania naturalnych preparatów ochrony roślin.

Osobom lubiącym aktywnie spędzać czas proponujemy udział w warsztatach: budowania gniazd dla pszczołowych oraz projektowania i zakładania miejsc przyjaznych owadom zapylającym.

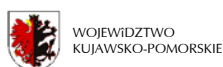
Ponadto:

- Gościć będziemy pszczelarzy m.in. z Kujaw i Pomorza, Krajny, Pałuk, a nawet z Podhala i Dolnego Śląska. Zaprezentują oni bogatą ofertę produktów pasiecznych (miody, pyłki, pierzę, propolis, wyroby z wosku i inne). Jak zwykle, bartnicy przygotują degustację produktów, by zapewnić Państwu komfort zakupów.
- Panie z KGW i twórcy ludowi przybliżą nasze dziedzictwo kulturowe i zapoznają z tradycjami regionu, w tym kulinarnymi.
- Czynne będą punkty gastronomiczne, a czas umiłą Państwu występy zespołów muzycznych i tanecznych.

Do Zarzewia dojadą Państwo z Włocławka autobusem linii nr 9 (przystanek na Placu Wolności przy Domu Rzemiosła). Dla odwiedzających Zarzewo własnym środkiem lokomocji przygotowujemy parking.

**Zapraszamy do Zarzewia
7 sierpnia 2016 roku!**

Laura Maciejewska

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Projekt dofinansowano ze środków Unii Europejskiej, w ramach pomocy technicznej PROW 2014-2020,
z Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

Informację opracował Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KONKURS EKOLOGICZNY Zarzewo 7 sierpnia

Człowiek i środowisko

Podczas Miodowego Lata, które odbędzie się w Zarzewie 7 sierpnia 2016 roku, przeprowadzony zostanie konkurs „Człowiek i Środowisko”. Forma ta ma na celu edukację społeczeństwa w zakresie oddziaływania człowieka na środowisko przyrodnicze i produkcji rolniczej w zgodzie ze środowiskiem. Konkurs skierowany jest do wszystkich grup społeczeństwa odwiedzających w tym czasie Zarzewo. Początek planuje się na godz. 12.30, a zakończenie o godz. 14.30.

Zadaniem uczestnika konkursu będzie rozwiązanie testu pisemnego składającego się z 15 pytań. Osoby, które wykażą się największą wiedzą, nagrodzone zostaną zestawami krzewów ozdobnych. Sponsorem nagród jest Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu. Serdecznie zapraszamy Państwa do udziału w konkursie.

